

Література:

1. Актуальні проблеми юридичної психології: Тези доповідей Всеукр. наук.- практ. конференції / Ред. кол.: Є.М.Мойсеев, В.М.Дзюба, О.М.Джужа та ін. – К.: Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2006. – 360 с.
2. Белобородова А.Г. Образ права в структуре правосознания (психосемантический аспект) // Актуальные проблемы юридической психологии. – М., 1998. – С. 48-56
3. Жадан І. Політична культура та проблеми громадянської освіти в Україні: Метод, посібник /І. Жадан, С. Кисельов, О. Кисельова, С. Рябов. – К.: Тандем, 2004. – 80 с.
4. Овдієнко Л.Н. Мораль і право в соціальних уявленнях молоді. – Рукопис.
5. Тюріна В.О. Система цінностей, правова соціалізація і правове виховання // Психологія на перетині тисячоліть: Зб. наук. праць учасників 5-х Костюківських читань. – К.: Гнозис, 1998. – Т. 3. – С. 396-404.
6. Чуфаровский Ю.В. Юридическая психология: Учебник. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ТК Велби, Проспект, 2005. – 472 с.
7. Шереги Ф. Социология права: прикладные исследования. – Спб.: Алетейя, 2002. – 447 с.

В статье автор анализирует методологические и теоретические аспекты формирования профессиональной культуры будущих специалистов-юристов в условиях интеграции Украины в европейское пространство и международное сообщество; воспитание чувства правовой и моральной ответственности юриста; сознательное решение общественных разногласий, которые возникают в его практической деятельности.

In the article author analyzes methodological and theoretical aspects of the future graduated lawyers professional culture forming in conditions of integration of Ukraine in the European space and the international community; education of legal and moral responsibility lawyer's feeling; the conscious decision of public disagreements which arise in its practical activities.

УДК 378.371:802.0:37

Ніколаєнко О. В., Ушата Т. О.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТА КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НЕМОВНОМУ ВНЗ

Стаття присвячена виховній та розвивальній ролі інформативних та комунікативних технологій навчання іноземної мови у немовних ВНЗ. Автори дають теоретичне обґрунтування ефективності використання комп'ютерних технологій.

Постановка проблеми. На сучасному етапі неможливо уявити собі викладання іноземної мови без урахування особистісно-орієнтованого аспекту і когнітивної моделі процесу навчання іноземним мовам з використанням автоматизованих навчальних систем на базі сучасних комп'ютерних технологій. Визначна роль у справі інформатизації суспільства належить інформатизації освіти. Інформатизація освіти – грандіозне завдання, в межах якого забезпечуються передумови підготовки майбутніх кваліфікованих кадрів для всіх галузей і сфер діяльності, в тому числі і сфери освіти. Проблема активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, успішне вирішення якої дозволяє досягти суттєвого підвищення ефективності та якості навчального процесу, постійно перебуває в центрі уваги як дослідників, так і викладачів-практиків.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Різні аспекти проблеми активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів у процесі навчання розкриті в дослідженнях

психологів Д.Б.Богоявленської, Л.С.Виготського, П.Я.Гальперіна, В.В.Давидова, О.Н.Кабанової-Меллер, Г.С.Костюка, О.М.Леонтьєва, О.М.Матюшкіна, Ю.І.Машбиця, Н.А.Менчинської, В.О.Моляко, Ж.Піаже, С.Л.Рубінштейна, Н.Ф.Тализіної, І.С.Якиманської та ін., педагогів Л.П.Арістової, Ю.К.Бабанського, Д.В.Вількеєва, М.О.Данилова, В.П.Єсіпова, І.Я.Лернера, М.І.Махмутова, В.Ф.Паламарчук, Т.І.Шамової, Г.І.Щукіної та ін., методистів М.І.Бурди, М.С.Голованя, Ю.В.Горошка, Я.І.Грудьонова, М.І.Жалдака, О.Б.Жильцова, Ю.О. Жука, Ю.М.Колягіна, О.І.Ляшенка, В.М.Осинської, А.В.Пенькова, С.А.Ракова, О.В.Сергєєва, З.І.Слепкань та ін. Методичні основи активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні іноземних мов найповніше розкриті в дисертаційному дослідженні М.Я.Ігнатенка.

У методиці навчання іноземних мов вагома роль для організації ефективного формування складових комунікативної компетенції відводиться технічним засобам. Проблема використання технічних засобів та дидактичних матеріалів у навчанні іноземних мов не є новою. Досліджено можливості використання технічних засобів навчання (ТЗН) під час занять (С.І.Архангельський, Б.А.Бенедиктов, А.В.Детгерер, М.В.Ляховицький, А.Г.Молибг, Л.П.Пресман, Л.Д.Цесарський та ін.), особливості та переваги використання звукозапису (І.М.Берман, Н.І.Бичкова, Н.Г.Головкіна, Н.М.Головкова, І.М.Кошман, А.С.Лур'є, М.В.Ляховицький, Н.К.Скляренко, Е.Stack та ін.), ефективність використання технічних засобів у навчанні мовних аспектів (Н.І.Бичкова, А.С.Лур'є, Н.В.Любимова, Е.А.Штульман), використання комп'ютера у процесі навчання (І.Є.Булах, І.Н.Горелов, Т.В.Григор'єва, В.Я.Ляудис, Е.Л.Носенко, І.С.Панова-Яблошнікова, П.І.Сердюков, J.Vaumann, P.Berlinhof, J.Higgins та ін.), створення та застосування комп'ютерних програм (В.Н.Алаликін, П.Г.Асоянц, В.П.Безпалько, А.А.Братко, Т.І.Коваль, О.П.Крюкова, І.П.Павлова, П.І.Сердюков, Г.С.Чекаль, Н.М.Чемерис, J.Fechner, J.Higgins, H.Finger та ін.), використання відеофонограми та фонограми (Н.І.Бичкова, Н.Ф.Бориско, Л.А.Зайцева, А.Є.Карецький, М.В.Ляховицький, В.М.Поляков, М.Allan, E.Dale, J.Loregran, G.Wazel та ін.), навчального телебачення (С.І.Архангельський, Л.В.Банкевич, В.П.Васильєв, О.Е.Михайлова, В.Л.Прокоф'єва, M.Löschmann, U.Meinhof та ін.). Таким чином, **актуальність обраної теми** може бути аргументована важливістю проблеми і в той же час її недостатнім дослідженням і розробкою для використання.

Формулювання цілей статті. Отже, мета даної статті полягає в аналізі ролі інформаційних та комунікативних технологій у моделюванні процесу навчання іноземної мови у немовному ВНЗ.

Виклада основного матеріалу. Одним із пріоритетних напрямів процесу інформатизації сучасного суспільства є інформатизація освіти – впровадження засобів нових інформаційних технологій в систему освіти. Це зробить можливим:

- вдосконалення механізмів управління системою освіти на основі використання автоматизованих банків даних науково-педагогічної інформації, інформаційно-методичних матеріалів, а також комунікативних мереж;
- вдосконалення методології і стратегії відбору змісту, методів і організаційних форм навчання, що відповідають завданням розвитку особистості в сучасних умовах інформатизації суспільства;
- створення методичних систем навчання, орієнтованих на розвиток інтелектуального потенціалу студентів, на формування умінь самостійно отримувати знання, здійснювати інформаційно-навчальну, експериментально-дослідницьку діяльність, різноманітні види самостійної діяльності з обробки інформації;
- створення і використання комп'ютерних тестових, діагностуючих, контролюючих і оцінюючих систем. Інтенсивний розвиток процесу інформатизації освіти спричиняє розширення сфери застосування СІТ (сучасні інформаційні технології). В даний час можна вже цілком безумовно виділити напрямки використання сучасних інформаційних технологій, що успішно і активно розвиваються, в освіті: [2, с. 21]

– реалізація можливостей програмних засобів навчального призначення (проблемно-орієнтованих, об'єктно-орієнтованих, наочно-орієнтованих) як засіб навчання, об'єкту вивчення, засоби управління, засоби комунікації, засоби обробки інформації.

– інтеграція можливостей сенсорики, засобів для реєстрації і вимірювання деяких фізичних величин, пристроїв, що забезпечують введення і висновок аналогових і дискретних сигналів для зв'язку з комплектом устаткування, що сполучається з комп'ютером, і навчального, демонстраційного устаткування при створенні апаратно-програмних комплексів.

– інтеграція можливостей комп'ютера і різних засобів передачі аудіовізуальної інформації при розробці відеокомп'ютерних систем і систем мультимедіа.

Використання таких комплексів надає студенту інструмент дослідження, за допомогою якого можна здійснювати реєстрацію, збір, накопичення інформації про реально протікаючий процес, що вивчається або досліджується; створювати і досліджувати моделі процесів, що вивчаються; візуалізувати закономірності процесів, у тому числі і реально протікаючих; автоматизувати процеси обробки результатів експерименту; управляти об'єктами реальної дійсності. Застосування цих комплексів, навчального, демонстраційного устаткування, що функціонує на базі СІТ, дозволяє організувати експериментально-дослідницьку діяльність – як індивідуальне (на кожному робочому місці), так і групове, колективне з реальними об'єктами вивчення, їх моделями і відображеннями. Це забезпечує широке впровадження дослідницького методу навчання, що підводить до самостійного "відкриття" закономірності, що вивчається, сприяє актуалізації процесу засвоєння основ наук, розвитку інтелектуального потенціалу, творчих здібностей [3, с.4].

Як показує вітчизняний і зарубіжний досвід, застосування СІТ, реалізація вищевикладених можливостей дозволяє забезпечити:

- надання студенту інструменту дослідження, конструювання, формалізації знань про наочний світ і разом з тим активного компоненту наочного світу, інструменту вимірювання, відображення і дії на предметний світ;

- розширення сфери самостійної діяльності студентів за рахунок можливості організації різноманітних видів навчальної діяльності (експериментально-дослідницька, навчально-ігрова, інформаційно-навчальна діяльність, а також діяльність з обробки інформації, зокрема і аудіовізуальної), у тому числі індивідуальної, на кожному робочому місці, групової, колективної;

- індивідуалізацію і диференціацію процесу навчання за рахунок реалізації можливостей інтерактивного діалогу, самостійного вибору режиму навчальної діяльності і організаційних форм навчання;

- озброєння студента стратегією засвоєння навчального матеріалу або рішення задач певного класу за рахунок реалізації можливостей систем штучного інтелекту;

- формування інформаційної культури, компоненту культури індивіда, члена інформаційного суспільства, за рахунок здійснення інформаційно-навчальної діяльності, роботи з об'єктно-орієнтованими програмними засобами і системами;

- підвищення мотивації навчання за рахунок комп'ютерної візуалізації об'єктів, явищ, що вивчаються, управління об'єктами, ситуацією, що вивчаються, можливості самостійного вибору форм і методів навчання, вкраплення ігрових ситуацій.

Процес пошуку шляхів підвищення ефективності занять з іноземної мови стає можливим з урахуванням коректив, що постійно вносяться життям в складний, неоднорічний процес навчання, основні напрями якого пов'язані з вихованням активної життєвої позиції, підготовки студента до свідомої творчості, формуванню прагнення до постійного самовдосконалення і самоосвіти. Серед них можна виділити такі:

- визначення мети навчання;
- доведення цієї мети до тих, хто навчається;
- вибору технології навчання;

- врахування соціально-психологічного чинника і когнітивних особливостей в процесі навчання.

Розглянемо кожний напрям окремо. Кажучи про визначення навчальної мети, необхідна, як нам здається, орієнтація на гарантований результат. У зв'язку з цим стає ясно, що не можна навчати міні-мові спеціальності, але можна навчати мові на особистісно-орієнтованому матеріалі, який створює базу для подальшого вивчення іноземних мов на етапі спеціалізації, де потрібне поглиблення знань і умінь в процесі самостійного читання літератури за фахом, розвиток навичок мовного спілкування. Для того, щоб зрозуміти особливості особистісно-орієнтованого навчання треба їх усвідомити, тобто зрозуміти мету і мотивації, що лежать в основі навчально-пізнавальної діяльності студентів і функціонально-методичних прийомів викладачів. З усвідомленням важливості знання іноземної мови для майбутніх фахівців пов'язаний і успіх в навчанні іноземної мови. Гарантованість результату навчання, можливості більш повної реалізації особистісного компоненту залежать також від правильного вибору системи навчально-виховного, матеріального, психологічного та інших елементів, що дозволяють створити умови для розкриття потенціалу студентів, тому навчальний процес повинен містити нові педагогічні технології засновані на застосуванні лінгвістичних моделей і різного плану навчальних автоматизованих систем. Побудова будь-якої лінгвістичної моделі, як деякої гіпотези іноземної мови, дозволяє висунути гіпотезу про те, якими особливостями характеризується мовне середовище для того, щоб взагалі вона була доступна для засвоєння і використання в процесі надбання «мовних навичок». З погляду філософії, об'єктом пізнання служить сама мова або її модифікація, тому «мовленнєві уміння» можна віднести до мета рівня [1;3]. Модель будується на принципах інтерактивного діалогу, що відповідає вимозі свідомості або, інакше кажучи, на принципах когнітивних процесів. Інтерактивний діалог комп'ютера і людини ініціює виконання студентом деяких дій для усвідомлення граматичної і семантичної правильності будови технічного тексту і розпізнання лінгвістичних образів у заданому кластері. Виникає взаємозв'язок людина-машина. Можливість логічно обробляти значення слів у процесі використання комп'ютерних програм означає, що з'явилися нові інформаційні технології в системі дистанційної освіти, завдяки яким штучний інтелект зможе розуміти нечіткості і глибинне значення природної мови. Використання комп'ютера студентами і сприйняття інформації з екрану спричиняє собою розумову активність і відповідну моторну діяльність до тих пір, поки не буде отриманий бажаний результат, що спирається на образне, інтуїтивне і ситуативне мислення. Головною особливістю в евристичному напрямі дистанційного навчання іноземної мови є наявність тимчасового чинника. Часовий чинник – якісна оцінка застосування навчальних і тестових програм, що характеризує моніторинг навчання, що дозволяє відстежувати труднощі, нерозуміння, перешкоди, що виникають при засвоєнні учнями програмового матеріалу. У кожній із комп'ютерних програм передбачений часовий контроль. У вузькому значенні, аналіз часу, витраченого користувачем на розпізнавання лінгвістичного образу, дозволяє визначити, наскільки добре засвоєний запропонований навчальний матеріал. У широкому значенні застосування комп'ютерних програм дає можливість виявити індивідуальні особливості студентів, скоротивши часовий період для засвоєння того чи іншого матеріалу, приділити увагу відпрацюванню додаткових мовних навичок. Особистісно-діяльний підхід для тих, що навчаються, полягає в здатності орієнтуватися в різного роду мовних підказках, запропонованих комп'ютером, і правильно користуватися програмно-методичним комплексом (лінгвометодичне, програмне і інформаційне забезпечення). Використання нового інформаційно-педагогічного середовища сприяє підвищенню кваліфікаційних якостей викладацького складу [2;3;4]. Педагог розробляє мовні сценарії з урахуванням діагностики, прогнозування і корекції професійного розвитку з елементами експлікації для комп'ютерних програм і відстежує моніторинг навчання (індивідуальний і груповий), крім того, він постійно поповнює довідкові матеріали навчальних програм для відповідного мовного середовища. Він повинен чудово засвоїти особливості нових технологій навчання з урахуванням аудіовізуальної інформатизації і моніторингу освітнього процесу.

Висновки. Таким чином, досягнення певного рівня студентом можливе лише за умов відповідного рівня організації навчального процесу на базі автоматизованих навчальних систем, призначеного, як для індивідуального, так і групового навчання.

Література:

1. Боднар Світлана Вікторівна. Методика використання мовних і немовних засобів комунікацій в процесі навчання англійської мови: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Південноукраїнський держ. педагогічний ун-т ім. К.Д.Ушинського. – О., 1996. – 24 с.
2. Використання всесвітньої мережі Інтернет та інформаційних комп'ютерних технологій на уроках англійської мови / Управління освіти і науки Чернівецької облдержадміністрації; Чернівецький обласний ін-т післядипломної педагогічної освіти / С. М. Куриш (підгот.). – Чернівці, 2000. – 76 с.
3. Поляков О. Г. Цели профильно-ориентированного обучения иностранному языку в вузе: опыт формулирования //Иностранные языки в школе : Научно-методический журнал. – 2008. – С. 2-8
4. Черешнева Е. В. Применение интерактивной мультимедийной программы "English discoveries" на уроках английского языка // Иностранные языки в школе : Научно-методический журнал. – 2008. – N 1. – С. 58-62.

Стаття посвящена воспитательной и развивающей роли информативных и коммуникативных технологий обучения иностранному языку в неязыковых вузах. Авторы дают теоретическое обоснование эффективности использования компьютерных технологий.

The article deals with the importance of high tech facilities usage in the process of learning foreign languages for specific purposes. The authors give the theoretical grounds of the efficacious using of computerized training aids.

УДК 37.013

Ніколаєску І. О.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

У статті розкривається питання організації та здійснення навчання на курсах підвищення кваліфікації. На прикладі навчання соціальних педагогів охарактеризовано найбільш уживані інтерактивні методи навчання, що сприяють розвитку професійної компетентності спеціаліста.

Постановка проблеми. Одним із головних пріоритетів післядипломної освіти є розвиток творчої особистості соціального педагога, яка здатна розвиватися, самоудосконалюватися, самореалізовуватися в подальшій професійній діяльності. Оскільки соціальна педагогіка як наука проходить власний період становлення та розвитку, а соціальний педагог вибудовує особистісно-професійну траєкторію діяльності, саме курси підвищення кваліфікації мають сприяти поетапному розвитку знань, умінь та навичок спеціаліста соціальної сфери. Тому післядипломна освіта має будуватися на особистісно орієнтованому навчанні та на поліпшенні якості підготовки соціального педагога. Це, у свою чергу, спонукає до пошуку організаційних форм і методів навчання, адекватних завданням освіти дорослих.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У різних країнах світу вже накопичено й проаналізовано певний досвід практичної організації навчання дорослих студентів у процесі професійної перепідготовки, сформовано запас емпіричних даних, спостережень над психолого-педагогічними особливостями тих, хто навчається. В Україні науковий інтерес викликають студії, присвячені теоретико-методичним засадам навчання